

Revoluce na Islandu. Odborář vypráví o krachu a svržení vlády

parlamentnilisty.cz/politika/vlada/Revoluce-na-Islandu-Odborar-vypravi-o-krachu-a-svrzeni-vlady-206013

22.08.2011 11:35

Země, kde vznikla první ústava naší planety, do jejíž podoby mohl prostřednictvím internetu každý místní občan. Řeč je o Islandu - ten má za sebou téměř revoluci, vznik zmiňované nové ústavy. Stal se ikonou i nadějí pro mnohé nespokojené z jiných zemí. I ParlamentníListy.cz se v minulosti tomuto fenoménu, který neplnil první stránky novin, věnovaly. Podle oslovených odborníků však byl učiněn závěr - že podobným způsobem se v Česku vzepřít nejde. Přesto se i pondělní Respekt o Island zajímal.

Foto: Zbyněk Pecák
Popisek: **Demonstrace**

reklama

Týdeník oslovil Gudmundura Gunnarssona, který vedle toho, že je otcem známé zpěvačky Björk, je navíc dlouholetým vůdcem elektrikářských odborů a blogger. A ten hned v úvodu přiznal, že

smyslem celého počínu bylo rozbít systém, který na Islandu fungoval, ale přivedl ho až k naprostému krachu.

"Chtěli jsme dát lidem více práv, třeba právo navrhopvat zákony. Demokratický systém mé země dosud kontrolovalo jen několik desítek bohatých lidí. Muselo se to rozbít," řekl Gunnarsson pro týdeník Respekt.

Nově tedy při podpisu deseti procent Island'anů pod konkrétní návrhy bude referendum o každém zákonu. Je to však jen jeden bod nové ústavy, na které se vůdce islandských odborářů podílel. Byl totiž jedním z 25 lidí, kteří utvořili ústavodárnou komisi, která před třemi týdny parlamentu návrh nové ústavy předala. Všichni tito členové přitom byli také zvoleni v hlasování, do kterého se zapojilo zhruba 40 procent Island'anů.

Pravice změny v ústavě odmítá

Jak uvádí týdeník, největší pravicová strana ale změnu ústavy odmítá. Poslanci tak novou ústavu budou moci ještě upravit, o jejím definitivním schválení pak rozhodnou obyvatelé ostrova v referendu.

"Vůbec nejsme schopni odhadnout, jak náš návrh dopadne. Podporuje ho sice sociálnědemokratická premiérka, ale odmítá ho celá pravice a lobbuji proti němu nejvlivnější podnikatelé, kteří se bojí omezení své moci," řekl dále ve zmiňovaném článku Gudmundur Gunnarsson.

Čtěte také:

Petr Havlík: Island'ané jsou pašáci

Nová islandská ústava, o kterou se nyní hraje, vznikala na internetu před zraky všech občanů. Není však prvním islandským experimentem posledních tří let. Ihned po finančním krachu Seveřané svrhli konzervativní vládu, která deregulovala bankovní sektor a vytvořila tím podle převládajícího mínění předpoklady pro

následný kolaps. Občané proto ve dvou referendech odmítli platit z veřejných peněz dluhy, které jim soukromé banky udělaly v zahraničí.

Dalším zajímavým počinem nové vlády na Islandu je fakt, že si země vzala jako poradce šéfa WikiLeaks Juliana Assange a vytvořila podle vlastních slov nejtransparentnější mediální zákon na světě.

Chtějí snížit koncentraci politické a ekonomické moci

Nový návrh ústavy na Islandu obsahuje však i řadu dalších, velmi zásadních úprav. Ty mají za úkol snížit koncentraci politické a ekonomické moci, jež byla jednou z příčin finančního krachu. Cílem je tak třeba posílit moc parlamentu na úkor vlády, zakázat státu, aby v budoucnu garantoval záchranu soukromých firem. V nové ústavě se mimo jiné také upravuje vlastnictví přírodních zdrojů ostrova - především ryb a geotermální energie. Stávají se společným vlastnictvím národa a nesmějí být zprivatizovány, ale jen pronajaty na jasně ohraničenou dobu.

Týdeník Respekt pak připomíná, že jde o skutečně velmi důležité změny, ale nikoli o revoluci, o které hovoří radikálnější blogy a weby. I v něm je konstatováno, stejně jako před časem v ParlamentníchListech.cz, že není vůbec jisté, nakolik by se mohl stát Island inspirací i pro jiné země.

Snahy o to samé u nás by asi vyšly naprázdno

Podle experta České spořitelny a specialisty na evropské měny a bankovníctví Petra Zahradníka jsou však naděje lidí, kteří se domnívají, že by toto šlo provést i u nás, marné.

Čtěte také:

Keller: Islandská revoluce. A miliony ožebračených důchodců k tomu

"Především je Česko daleko větší zemí, Island má kolem tří set tisíc obyvatel, to je jako Brno či Ostrava. Už toto je jeden z faktů, které hovoří proti. Ovšem nejprve je třeba připomenout, jak k situaci a krachu Islandu vůbec došlo a opět zdůraznit, že do takového katastrofického scénáře má naše země velmi daleko," řekl ekonom Petr Zahradník pro ParlamentníListy.cz.

Vysvětlil, že Island byl do roku 2007 superbohatá země, ve které se lidé měli více než báječně. Období, které následovalo, ukončilo čas blahobytu, a to pochopitelně místní lidé velmi těžko nesli. Pokud by byli v EU (což dodnes nejsou), byl by Island zemí s třetí nejsilnější ekonomikou v Evropě.

Čtěte také:

Island bude v Unii možná už od roku 2012, myslí si Fülle

"Mohli se pochlubit vysokým HDP, vyvážet kapitál, jejich letecká společnost skoupila i u nás například Travel Service. Měli přebytek kapitálu, a s tím se rozhodli velmi nešťastně naložit. Vložili ho do bank, které neměly mezinárodní zajištění, slíbily nereálné úrokové sazby, půjčovaly i rizikovým klientům. Přiblížil bych to situaci, jako by se u nás majitelé nevýznamné malé kempeličky rozhodli udělat mezinárodní síť poboček ve světě. Jakékoli naplnění rizika by přibližovalo tento nápad blíž konci - což se stalo také v případě záměru Island'anů - tedy jejich vlády. Jelikož dávali záruku za všechny vklady, v okamžiku, kdy vznesli své požadavky na jejich náhradu střadatelé z Velké Británie, Nizozemí, bylo jisté, že sliby, které islandská vláda a bankéři dali, jsou nesplnitelné," vysvětlil Zahradník s tím, že v Česku by však k takové situaci dojít nemohlo.

Ekonom: Nebyl to asi nejšťastnější krok

Podle něj však cesta, kvůli které si vysloužili Island'ané obdiv tisíců lidí, co o ní byli informováni, není zcela ideální. "Nebyl to nejšťastnější krok, zabraňuje jim nyní v cestě do Evropské unie, staví

je do pozice osamělých hráčů. Z dlouhodobého hlediska možná pro ně byla ideálnější cesta, která by sice nebyla tak příjemná, ale ve výsledku by třeba přinesla daleko lepší odezvu," řekl dále Zahradník.

Asi není třeba příliš detailně připomínat, že Island zažil v roce 2008 bankrot a totální kolaps.

Čtěte také:

Islandská revoluce po česku. Kolik času zbývá Nečasově vládě?

Islandská inspirace. Ještě Řecko a bude revoluce

Líbil se Vám tento článek?

Nezávislost naší redakce můžete podpořit peněžitým darem v jakékoliv výši bankovním převodem na účet:

123 - 4175230287/0100

QR kód obsahuje údaje k platbě, výši částky si určete sami.

Redakci PL můžete podpořit i zakoupením předplatného. Předplatitelům nezobrazujeme reklamy.

Jste politik? Zveřejněte bez redakčních úprav vše, co chcete. Zaregistrujte se ZDE.

Jste čtenář a chcete komunikovat se svými zastupiteli? Zaregistrujte se ZDE.

reklama

Článek obsahuje štítky

ekonomika , vláda , vládní škrty , islandská revoluce

autor: **Alena Hechtová**

Andrej Babiš byl položen dotaz

VY

Je dobré, že jste si uvědomil, že nemáte na to, být prezident, ale prý zas chcete být premiér. A co takhle skončit? Proč nechcete z politiky odejít, byť jak sám říkáte, Vaše žena a rodina by to ocenili? A určitě ne jen oni.

Odpověď na tento dotaz zajímá celkem čtenářů:

Tato diskuse je již dostupná pouze pro předplatitele.

Další články z rubriky

21:49 Ceny energií se zastropují. Rakušan prozradil: V roce 2023 by už hrozil rozvrat ve společnosti

Vláda určila maximální cenu silové elektřiny 6 Kč za kWh a plynu 3, Kč. Nižší ceny poznají lidé již b...